

Î N C H E I E R E

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Rusu Elena și avocatul ei Dodon Victor, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan,

în cauza civilă la cererea înaintată de Rusu Elena, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan către Rumeanțev Vera, Frunză Parascovia, Rusu Ion, notarul public Obadă Constanța și notarul public Ganța Dorina, intervenient accesoriu alături de pârâți Frunză Vladislav, cu privire la recunoașterea proprietății în devălmășie a soților, constatarea faptului acceptării succesiunii și locul ei de deschidere, declararea nulității certificatelor de moștenitor legal, declararea nulității contractului de donație, declararea nulității renunțării la moștenire,

și cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de Rumeanțev Vera și Frunză Parascovia împotriva Elenei Rusu cu privire la privarea de dreptul la succesiunea legală,

împotriva deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de Rusu Elena, prin intermediul avocatului Dodon Victor, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan, fiind menținută hotărârea din 05 martie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni,

c o n s t a t ă :

La 05 noiembrie 2015, Rusu Elena, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan Piotr s-au adresat în instanță cu o cerere de chemare în judecată, concretizată ulterior, împotriva Verei Rumeanțev, Parascoviei Frunză, notarului public Obadă Constanța, notarului public Ganța Dorina și Rusu Ion cu privire la recunoașterea proprietății în devălmășie al lui Rusu Foma și Rusu Ecaterina asupra bunului imobil, constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul soților cu stabilirea cotelor-părți după moștenitori, declararea nulității certificatelor de moștenire eliberate pe numele Verei Rumeanțeva și Rusu Ion a contractului de donație, încheiat între Rumeanțeva Vera

și Frunză Parascovia, a declarațiilor de renunțare la moștenire, constatarea acceptării succesiunii asupra averii ce a aparținut lui Rusu Petru.

În motivarea acțiunii înaintate reclamantii au invocat că, la 01 august 1987, Rusu Elena a încheiat căsătorie cu Rusu Petru, din căsătorie au doi copii: Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan Piotr, iar în timpul căsătoriei, din forțe comune, au reconstruit casa părintească a soțului, construind și o anexă la aceasta, au construit un gard împrejurul gospodăriei, fapt ce a majorat valoarea bunului imobil, lucrările fiind efectuate cu acordul lui Rusu Foma (tatăl soțului reclamantei), care a promis că le va lăsa gospodăria, dar cu condiția de acordare a ajutorului la bătrânețe și ajutorului fiului Rusu Ion.

Părinții lui Rusu Petru – Rusu Foma și Rusu Ecaterina s-au aflat în relații de căsătorie, iar pe parcursul vieții comune au construit casa și construcțiile auxiliare situate în or. Ialoveni, str. XXXXX, 38, ce constituie proprietatea în devălmășie a soților, au crescut 4 copii și anume: Frunză (Rusu) Parascovia, Rumeanțeva (Rusu) Vera, Rusu Petru și Rusu Ion.

La XXXXX, Rusu Ecaterina a decedat, iar asupra $\frac{1}{4}$ cotă-parte din imobil s-a deschis succesiunea, care a fost acceptată de soțul supraviețuitor, Rusu Foma, și copiii Rusu Petru și Rusu Ion, prin intrarea de facto în posesia masei succesoriale, iar ceilalți moștenitori, și anume Frunză Parascovia și Rumeanțeva Vera, nu au acceptat moștenirea.

La XXXXX, a decedat și Rusu Foma, după care s-a deschis succesiunea asupra $\frac{1}{2}$ cotă-parte din casa de locuit cu numărul cadastral XXXXX și asupra terenurilor cu destinație agricolă cu numerele cadastrale XXXXX și XXXXX.

Potrivit cererii de chemare în judecată, reclamanta Rusu Elena împreună cu soțul său Rusu Petru, au suportat cheltuielile legate de înmormântarea lui Rusu Foma, iar din ziua decesului s-a deschis succesiunea, și din moștenitorii cu drept de a culege moștenirea, aceasta a fost acceptată doar de Rusu Petru și Rusu Ion prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral, în timp ce Frunză Parascovia și Rumeanțev Vera nu au intrat în posesia bunurilor, însă prima a depus o declarație către notar despre renunțarea la succesiune.

La XXXXX, a decedat Rusu Petru, iar moștenitor de clasa I sunt soția acestuia, Rusu Elena, și copiii Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan Piotr, toți acceptând moștenirea prin intrarea în posesia masei succesoriale, iar soția Rusu Elena a depus și o cerere către notar.

Rusu Elena consideră că declarațiile de renunțare de la succesiunea lui Rusu Petru, depuse de către copiii Rusu Ivan și Rusu-Vutcarev Irina, sunt lovite de nulitate absolută, deoarece au avut drept scop diminuarea cheltuielilor suplimentare de deplasare ale lui Rusu Elena în Portugalia - locul de deces al lui Rusu Petru.

Potrivit reclamanților, sunt ilegale și lovite de nulitate certificatele de moștenitor legal nr. 1107 și nr. 1109 din 05 mai 2015, eliberate de notarul public Obadă Constanța în partea atribuirii Verei Rumeanțeva a $\frac{1}{2}$ cotă-parte din averea succesorală ce a aparținut defunctului Rusu Foma, deoarece aceasta, în nicio formă prevăzută de art. 1516 din Codul civil, nu a acceptat moștenirea, iar subsecvent sunt lovite, în opinia reclamanților, de nulitate absolută și contractele de donație nr. 3334 și nr. 3336 din 28 septembrie 2015.

Astfel, Rumeanțeva Vera nu a acceptat succesiunea în interiorul termenului legal, o hotărâre judecătorească privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii nu a fost emisă, motive pentru care reclamantii au solicitat:

- recunoașterea proprietății în devălmășie a soților Rusu Foma, a.n. XXXXX, și Rusu Ecaterina, a.n. XXXXX, pe cote-părți egale asupra construcțiilor situate pe terenul cu numărul cadastral XXXXX, din or. Ialoveni, str. XXXXX, 38, compuse din casa de locuit și construcții accesorii;

- constatarea faptului acceptării succesiunii și locului ei de deschidere de către Rusu Foma, Rusu Petru Foma, Rusu Ion Foma ca fiind moștenitori de clasa I pe cote-părți egale, a câte 1/3 cotă-parte asupra averii ce a aparținut Ecaterinei Rusu, decedată la XXXXX, în mărime de 1/2 cotă-parte din casă;

- constatarea faptului acceptării succesiunii de către Rusu Petru Foma și Rusu Ion Foma asupra averii ce a aparținut lui Rusu Foma, decedat la XXXXX, a câte 1/2 cotă-parte din casă, construcții accesorii, terenul aferent cu numărul cadastral XXXXX, terenuri cu destinație agricolă cu numerele cadastrale XXXXX și XXXXX, cu recunoașterea dreptului de proprietate comună a câte 1/2 cotă-parte din tot imobilul după Rusu Petru și Rusu Ion;

- declararea nulității certificatelor de moștenitor legal nr. 1107 și nr. 1109 din 05 mai 2015, eliberate de notarul public Obadă Constanța pe numele Verei Rumeanțeva și Rusu Ion Foma;

- declararea nulității contractului de donație nr. 3334 din 28 septembrie 2015, sub condiția întreținerii viagere a lui Rusu Ion Foma, a 1/2 cotă-parte din bunul imobil situat în or. Ialoveni, str. XXXXX, 38, autentificat de notarul public Obadă Constanța, încheiat între donatorul Rumeanțev Vera și donatarul Frunză Parascovia;

- declararea nulității contractului de donație nr. 3336 din 28 septembrie 2015, sub condiția întreținerii viagere a lui Rusu Ion, a 1/2 cotă-parte din terenurile cu destinație agricolă cu numerele cadastrale XXXXX și XXXXX, situate extravilanul or. Ialoveni, autentificat de notarul public Obadă Constanța, încheiat între donatorul Rumeanțev Vera și donatarul Frunză Parascovia;

- declararea nulității declarațiilor de renunțare de la moștenire nr. 9428 și nr. 9429 din 24 noiembrie 2014, depuse de Rusu Ion Petru și Rusu-Vutcarev Irina, pe numele notarului Ganța Dorina;

- constatarea faptului acceptării succesiunii asupra averii ce a aparținut defunctului Rusu Petru după moștenitorii: soția Rusu Elena, fiul Rusu Ivan și fiica Rusu-Vutcarev Irina, compusă din 1/2 cotă-parte din imobilele cu numerele cadastrale XXXXX cu construcții, XXXXX și XXXXX.

La 17 mai 2016, Rumeanțeva Vera și Frunză Parascovia au depus în cauză o cerere reconvențională împotriva Elenei Rusu privind privarea acesteia de la dreptul la succesiunea legală a soțului decedat, Rusu Petru.

În motivarea acțiunii reconvenționale înaintate, s-a indicat că cerințele din acțiunea inițială sunt neîntemeiate, menționând că Rusu Elena, care s-a căsătorit cu fratele acestora - Rusu Petru în anul 1987, nu a locuit în casa părintească, iar până la decesul lui Rusu Petru în Portugalia în anul 2014, soții au locuit separat mai mult de 14 ani, astfel nefiind o familie.

Consideră că Rusu Elena urmează să fie privată de dreptul la succesiunea legală a soțului Rusu Petru, motiv pentru care au solicitat privarea Elenei Rusu de dreptul la succesiunea rămasă după decesul soțului Rusu Petru.

Prin hotărârea din 22 iunie 2017 a Judecătoriei Hâncești, sediul Ialoveni, cererea de chemare în judecată inițială și cererea reconvențională au fost respinse.

Prin decizia din 08 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au admis apelurile declarate de avocatul Bogos Alexandru în interesele Verei Rumeanțev și Parascovia

Frunză și apelul declarat de avocatul Dodon Victor în interesele Elenei Rusu, Irinei Rusu-Vutcarev și Ivan Rusu, s-a casat integral hotărârea din 22 iunie 2017 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni și s-a remis pricina spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

În cadrul rejudecării cauzei în instanța de fond, prin încheierea din 05 februarie 2019 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu alături de pârâți, Frunză Vladislav.

Prin hotărârea din 05 martie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, acțiunea inițială, depusă de Elena Rusu, Irina Rusu-Vutcarev și Ivan Rusu, și cererea reconvențională, depusă de Vera Rumeanțev și Parascovia Frunză, au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelurile declarate de Rusu Elena, prin intermediul avocatului Dodon Victor, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan, fiind menținută hotărârea din 05 martie 2020 a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis asupra netemeinicii tuturor pretențiilor formulate de către reclamanți, or acestea nu au fost dovedite contrar prevederilor art. 118 din Codul de procedură civilă. Totodată, instanța de apel a dispus examinarea cauzei în procedură scrisă, în corespundere cu prevederile Dispoziției nr. 3 din 15 aprilie 2021 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

La 06 septembrie 2021, Rusu Elena și avocatul ei Dodon Victor, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan au formulat o cerere de recurs împotriva deciziei din 22 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar, s-a indicat asupra examinării cererilor de apel în procedură scrisă.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Rusu Elena și avocatul ei Dodon Victor, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 22 aprilie 2021 și expediată participanților la proces la 07 iulie 2021 (f.d. 98, vol. III). Astfel, având în vedere faptul că recursul a fost înregistrat la 06 septembrie 2021, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a

normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs înaintată de Rusu Elena și avocatul ei Dodon Victor, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Rusu Elena și avocatul ei Dodon Victor, Rusu-Vutcarev Irina și Rusu Ivan.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Iurie Bejenaru